

TLAČOVÁ SPRÁVA

7. apríl 2026

Dni archívneho filmu v Banskej Bystrici poukážu na dôležitosť archívov a ich využitie v súčasnosti

Dni archívneho filmu v Banskej Bystrici je výberová prehliadka filmov, spojená s medzinárodným vzdelávacím podujatím, ktorá sa koná každý druhý rok. Témou jej 3. ročníka je *Myslenie filmom o fenoménoch filmu*. Prehliadka s bohatým hlavným aj sprievodným programom sa koná od 13. do 16. apríla v priestoroch Fakulty dramatických umení Akadémie umení a Filmového klubu v Múzeu SNP za účasti významných zahraničných i domácich tvorcov a filmových odborníkov. Vstup na všetky masterclassy, prednášky i projekcie je voľný.

Podujatie Dni archívneho filmu prinesie invenčné snímky súčasných režisérov, ktorí využívajú nájdené alebo archívne filmové materiály ako základný zdroj pre tvorbu vlastných strihových filmov. Vracajú sa v nich do dejín filmu, vypovedajú o zlomových filmových dielach a osobnostiach, o tvorivých inšpiráciách, nezriedka cez vybrané citácie z kultových filmových diel. „*Zámerom podujatia je priblížiť strihové postupy a prácu s archívmi v minulosti i v súčasnej kinematografii. Tretí ročník sa zameriava na prezentáciu strihových filmov, ktoré hovoria o kultových dielach svetovej kinematografie,*“ približuje Dni archívneho filmu filmový teoretik Martin Palúch z Akadémie umení v Banskej Bystrici, ktorý je koordinátorom i dramaturgom podujatia. „*Naším hlavným hosťom bude americký režisér Alexandre O. Philippe, ktorý sa venuje práve takejto tvorbe audiovizuálnych analýz kultových filmových diel, ako sú Psycho, Vertigo, Votrelec, Exorcista, Hviezdne vojny alebo Texaský masaker motorovou pílou. Jeho filmy sú medzinárodne oceňované. V roku 2024 za svoj film Chain Reaction získal prestížneho Leva v sekcii Venice Classics na MFF v Benátkach.*“

Program podujatia je tematicky rozdelený na okruhy Film a emócia, Film a kult, Film a fenomén a Film a archív. Z filmografie hlavného hosta Alexandra O. Philippa sa za jeho účasti premietnu filmy *78/52* (2017), *Leap of Faith: William Friedkin on The Exorcist* (2019), *Memory: The Origins of Alien* (r. 2019) aj posledná ocenená snímka *Chain Reactions* (2024). Režisér bude mať aj dva masterclassy, a to na tému prítlačivosti negatívnych emócií vo filmoch *Psycho* (1960) Alfreda Hitchcocka a *Exorcista* (1973) Williama Friedkina, hovoriť bude aj o posadnutosti fenoménom vo filmoch *Votrelec* (1979) Ridleyho Scotta a *Texaský masaker motorovou pílou* (1974) Toba Hoopera.

Ďalšími témami podujatia sú „*dejiny rýchlodabingu a história VHS distribúcie amerických filmov v socialistickom Československu. Zvláštnu pozornosť venujeme fenoménu upíra vzhľadom na kultový film nemeckého expresionizmu Upír Nosferatu režiséra Friedricha Wilhelma Murnaua, ktorý sa realizoval v roku 1922 na Oravskom hrade*“, hovorí Palúch. Murnauov film sa v Banskej Bystrici premietne na špeciálnej projekcii so živou hudbou Pabla Gajdoša. Na prehliadke bude uvedený aj dokument *Ešte nie som, kým chcem byť* (2024) Kláry Tassovskej, ktorému bude venovaný i masterclass strihača filmu Alexandra Kashcheeva s dôrazom na špecifiká strihu a réžie filmu. Diváci a diváčky uvidia tiež dokument Lukáša Bulavu *Králi videa* (2020) v nadväznosti na tému dejín VHS v bývalom Československu. Na podujatí ju bude prezentovať dramaturg filmu Petr Svoboda, ktorý má v zbierke viac ako dvetisíc rýchlodabingových videokaziet.

Organizátori seminára si spomenú aj na režiséra a dramaturga Rudolfa Urca, ktorý zomrel začiatkom tohto roka. Podľa Palúcha mal Urc „*zásadný vplyv na výrobu strihových filmov na Slovensku*“. Pri tejto príležitosti sa premietne pásmo štyroch krátkych strihových filmov *Človek z Málinca* (1959), *Pán*

profesor sa vracia (1963), *Maličká ríša* (1964) a *Slovenské národné povstanie 1944* (1969), ktoré Urc režíroval alebo bol ich spolurežisérom. Kolekcia je zostavená zo zbierok Slovenského filmového ústavu (SFÚ) a lektorsky ju uvedú Martin Palúch a odborní pracovníci SFÚ Martin Kaňuch a Mária Ferenčuhová. Podujatia sa zúčastnia aj iní významní hostia, medzi nimi napríklad špecialistka na reštaurovanie filmu a filmová archivárka Lauren Newport-Quinn z Veľkej Británie, český filmový historik a režisér Milan Cyroň, filmová teoretička a estetička Michaela Malíčková alebo premietač, filmový historik, zberateľ 16 mm filmov a veľký znalec histórie českých kín Martin Plitz a ďalší.

Na pôde Dní archívneho filmu sa uskutoční krst monografie *Slovenský strihový film* Martina Palúcha. Publikácia, ktorú v týchto dňoch vydali Slovenský filmový ústav a Ústav divadelnej a filmovej vedy CVU SAV, prináša pohľad na dejiny slovenského filmu z perspektívy vývoja strihovej formy dokumentárneho žánru z obdobia rokov 1938 – 2025. „*Publikácia v chronologickom slede odкрýva spôsoby práce s archívnym materiálom v priebehu dejín slovenskej kinematografie. Všíma si tvorivé postupy a využitia archívov pri re-interpretáciách historických udalostí, ako sú Slovenské národné povstanie, obdobie vojnovj Slovenskej republiky alebo invázie vojsk varšavskej zmluvy do Československa v roku 1968. Neobchádza ani formálne experimentovanie či vyslovene inovatívne postupy, ktoré tvorcovia použili najmä v celovečernej dokumentárnej tvorbe, ale aj v krátkom strihovom filme,*“ prezrádza jej obsah autor Martin Palúch. Súčasťou podujatia bude aj predaj kníh, časopisov, DVD a blu-ray nosičov zo Slovenského filmového ústavu.

Organizátorom Dní archívneho filmu je Bratislava Film Academy, o. z., hlavnými partnermi sú Slovenský filmový ústav a Fakulta dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Podujatie sa koná pod záštitou Petra Dubeckého, generálneho riaditeľa Slovenského filmového ústavu.

[Viac informácií o podujatí Dni archívneho filmu](#)

Slovenský filmový ústav je príspevkovou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk